

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticorꝝ Specvlꝝ**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

De Ecclesiarum, & beneficiorum vnionibus. cap.xxviii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

... & Curis, quia ethnici fuerunt, comparauerit, sed
Christo, Gregorijs, & Hieronymo, annumerare
non dubitabit. Dicit enim non potest, quanta in eo re-
uerit vita continentia, castitas, sobrietas, innocencia,
pietas, temperantia, humanitas, honestas, modestia,
liberalitas, clementia, iustitia, & sanctitas.
Hic autem omnes illius virtutes rhetorum more am-
plificare, & predicare, huius nostri non est instituti. Illud
tamen silentio praterendum non est, sed coronidis loco
laudandum, quod bonorum suorum omnium, quae illi
ex ecclesia prouenerant, non fratres, non sorores, non
religiosos, non sanguinicos, sed duos adolescentes pauperes,
appropinquat, & indolis, quos annos aliquot in studijs a-
dversariis conuenerat, & sibi quasi in filios adoptauerat,
omni instituit: omnibus beneficiatis exemplum re-
cipiens imitatione dignissimum. Non enim latebat
in optimo à D. Bernardo dictum: Res pauperum
non pauperibus dare, par sacrilegij crimine esse. Patrimo-
niaque sunt pauperum, facultates ecclesiarum. Ut
cum de testamentis beneficiariorum agemus
demonstrabimus, lib. 5. cap. 15. & sequentibus.

De beneficiariorum unione. CAP. XXVIII.

Intermodos, quibus ius pontificium, & SS. conci-
lium Tridentinum beneficiariorum pluralitatem (quae
in ecclesia non leue scandalum parit) tollendam esse
probat, est unio; per quam plura beneficia, vel ecclesiae
in episcopo, vel alio superiore coniunguntur, & uniu-
erunt. Haec autem haec unio tribus modis; primo, cum ex
duobus vel pluribus beneficijs, coniunctis fit unum, &
beneficium unum data competunt alteri: Secundo,
cum unum beneficium alteri per annexione subiicitur,
quod, cui fit unio, erit superius, & principale: unio
inferius, & accessorij loco duntaxat habebi-
t. Tertio, quod unio fit per unum beneficium
appellatione deinceps continebitur; ita ut
in impetratione principalis non sit opus exprime-
re unum, quod accessorie unum, & coniunctum
est alteri: Sed in impetratione unum debet maio-
rius, & unumque beneficium

Pp ij manet

*a infirmis super
illo: ecce nos re-
lig. om. facit ad
hoc ca. fin. 16.
9. 1.
b. c. sicut uni-
u. & ibi gl. et
DD. de excess.
pralat. Cap. 9.
et Caccialup. ut
tracl. de unio.
Rebuff. in pra-
xi. benef. par. 1.
tit. de unio.
c. ca. decimas.
16. q. 1. ca. reco-
lentes. de stat.
monach. gl. in
ca. 1. ad verb.
uniendo. ne se-
de vacan. Cam-
peg. et Caccial.
et Rebuff. lo-
cus alleg.
d. gl. et DD.
in c. gratia. de
rescript. in 6. et
in c. super eo. de
preben. eod. lib.
c. accessorij. et
ibi gl. s. et An-
tho. a. de reg.
iur. in 6. d. cap.
recolentes. 5.
vlt. Rebuff. d.
loco.*

manet in suo statu, iuribus, & privilegiis contentis permittis, sed singulis sua separatim servatis; & ut denominatio fit à digniori^a. Itaque vnione facta plus dici non possunt plura beneficia, sed vnionem eorundem possessor calumniose de pluralitate non reprehendi potest, præsertim si causa vnionis legitime fuerit. Nam si ea plura manerent, iuris dispositione non dixisset, & pronuntiasset vnita, seu vnionem factam esse, nec à digniori illis nomē vnionem in decessis fieri: Prima propter ecclesie necessitatem, si structa sit per hostes, vel desolata ecclesia, vel pauperum numerus est imminutus habita ratione temporis: vel si nulli aut pauci admodum fuerint uiuentes ecclesiis: aut redactæ sint ecclesie ad pauperem; ita vt suos pastores, & seruitores honeste sufficienter alere non possint: tunc plurium ecclesiarum & beneficiorum potest fieri vnio^e. Secunda vnio vt si propter tenuitatem fructuum, & proventuum inueniuntur idonei ministri, ad deseruiendum beneficio, vel ecclesie: aut quando adfunt qui demerentur ecclesie adhuc egere pauperibus, & literarum profectibus, vt ecclesiarum status, vbi sacra Deo ordinata strantur, pro dignitate cōseruetur, ex decreto sacrosancti concilij Tridentini^e possunt Episcopi etiam tamquam apostolica Sedis delegati iuxta formam iuris^f, sine præiudicio obtinentium facere vniones perpetuas, & cum quocumque ecclesiarum parochialium, & beneficiorum, & aliorum beneficiorum curatorum, & vicariorum, cum curatis, propter earum paupertatem, in cæteris casibus à iure permittis, etiam si decessis, vel beneficia essent generaliter, vel specialiter uata, aut qualitercumque affecta. Quæ vniones non possint reuocari, nec quoquo modo infringi, re cuiuscumque prouisionis, etiam ex causa religionis, aut derogationis, aut suspensionis.

Quocirca si cathedrales ecclesie tam tenuis, & pauperes, & paucos habeant redditus, vt episcopali dignitate

glof. & DD. in c. et tēporis. 16. q. 1. c. ex literis. de iure patron. arg. l. que ritur ff. de statu hom. b. d. c. & tēporis. Panor. in c. quia monasterium. de relict. domib. & in c. cum nostris. de concessio. præb. & in ca. 1. ne sede vacante. Quibus de causis vniones fieri possint. c. d. c. & tēporis. c. exposuisti. de præb. clem. n. in agro. §. ad hec. de statu monach. vel cano. c. cum ecclesia. de electio. cap. vnio. 10. q. 3. glof. in c. de re. 2. q. 1. Caccial. & Rebus. ad loca c. 2. de relict. dom. ca. ad au. diencia. et c. fin. de eccl. adif. c. postquā. 16. q. 1. d. d. c. exposuisti. et ibi Panor. et alij. de præb. c. 1. ne sede vac. Host. et so. An. in c. quia monasterium. de religio. dom. Campegi. in d. tract. e. sess. 1. de reform. cap. 1. Et sicut vnio. de excess. præb. de si vna. de reb. eccl. non alien. de. 1. §. autem. de statu monach.

modo respondeant, neque ecclesiarum necessitati suffi-
 cienter sancta Tridentina Synodus commisit provincia-
 li concilio, & Romano Pontifici, vt illis per vnionem,
 & nouorum prouentuum assignationem, prouideatur,
 prout supra latius à nobis demonstratum est^a. Similiter
 de cathedralium & collegiatarum ecclesiarum
 redditibus tenues sint, simul cum quotidianis distributioni-
 bus, vt decenti Canonorum statui sustinendo non suf-
 ficiant, possunt Episcopi eisdem vigore concilij Tri-
 dentini per vnionem seu suppressionem prouidere, sicut
 supra latius à nobis dictum est^b. Atque idem in-
 tellegendum esse videtur de dignitatibus earundem ec-
 clesiarum: propterea quòd cum vna sit ratio, & causa,
 curans debeat esse dispositio: imò tolerabilius est,
 quod Canonicus egeat, quàm ecclesie rector seu Præla-
 tus. Sed considerandum, vt Hostiensis inquit^c, ne
 Canonicis fatue compatiendo, ipsorum nutriatur lu-
 xuria, quia in talibus honestus modus seruandus est,
 non moderatè cuiuslibet luxuria nutrienda; & dis-
 cernendum, ne, quod vnus est consolatio, al-
 terius sit tribulatio.
 Denique, quia cleri reformatio, & disciplina ecclesiis
 non solum utilis, verumetiam necessaria iam est, sicut
 docuit in locis ipsa sancta Tridentina Synodus confi-
 rmasse, idcirco ad illam inducendam, & conseruandam
 in ecclesiis præsertim cathedralibus, videtur quod sedes
 capitularum Belgicarum Episcopis canonicatum, &
 præsentiam vniuerit, vt illorum ratione capitulares
 & capitulo præsiderent, suaque præsentia, & au-
 thoritate insolentias omnes, & malos mores, atque
 vitia, qui in illis frequenter fieri solent, coercerent, &
 emendarent.
 Quapropter etiam Romanus noster D. Episcopus Ipre-
 nensis, & præbendæ vniuersitatis sancti Petri Castrensis canoni-
 cus, & præbendæ vniuersitatis, inter alia sententiam pro-
 mulgans, dixit: Totius causæ meritis per nos visis, &
 dignitate dignitatis dictæ ecclesie annuis emo-
 lumentis & prouentibus summam ducentorum ducato-
 rum communibus annis non constituentibus, magnisq;
 P p iij eiusdem

*ex concil. Tri-
 sess. 24. de re-
 form. cap. 13.
 b ex conc. Tri-
 sess. 24. de re-
 form. cap. 15.
 c l. nō possunt.
 l. nam ut ait. l.
 nulla. & ibid.
 gl. f. & DD.
 ff. deleg.
 d c. ex iur. p. ad q.
 de prebend. &
 ibid. l. ostion. et
 in c. exposuisti.
 de prebend.
 e in d. c. expo-
 suisti. alleg. ca.
 ideo §. fin. 25.
 q. fin.
 f sess. 6. de re-
 for. cap. 1. sess.
 7. in præfat.
 decreti de refor-
 mat. sess. 13. de
 refor. cap. 1. sess.
 14. in præfatio
 decreti de refor-
 mat. sess. 22. de refor.
 cap. 1. sess. 24.
 de refor. cap. 10.
 sess. 25. de regu.
 & Monial. ca.
 1. & de refor.
 cap. 2. & 20.
 Quas ob causas
 Præposituræ
 Castrensis facta
 sit vno cano-
 nicatus et præ-
 bendæ.*

eiusdem Præposituræ grauinibus, & oneribus
 informati, ac præcipue attendentes, quod iam ex di-
 versis visitationibus in eadem ecclesia collegiatis
 pro suppositorum illius reformatione factis, cogno-
 mus veram in ea reformationem comode intrin-
 posse, nisi etiam Præpositis habituatorum (scilicet
 eiusdem ecclesiæ pastori, persona fiat capituli
 omnibusque aliis merito in hac causa attendenda
 genter attentis, & maturo iudicio excussis: Nos
 quit, pro tribunali ad iura reddenda sedentes, ad
 Deum, & iustitiam præ oculis habentes, habito
 super Theologorum & Iurisperitorum Vniuersitatis
 uanienfis consilio, & ordinationes concilij Tridentini
 quæ materiam reformationis ecclesiarum concernunt
 exequentes, quorum interest legitime euocatis
 naturali dignitati antedictæ ecclesiæ collegiatis
 nonicatum, & vnam præbendam in eadem ecclesia
 modo per cessum, vel decessum vacaturos, aut ad præ-
 forsan vacantes, & liberos non tamē sacerdotales
 omnibus suis iuribus, fructibus, & emolumentis
 mus, & declaramus perpetuò vniēdos esse, & annu-
 dos: sic vt Præpositus ratione horum canonice
 præbendæ sit, & esse debeat persona capitularis, & in
 ratione, quò ad frequentationē diuini officij magis
 citetur, deinceps duplices distributiones recipere, una
 scilicet ratione præposituræ; alteras ratione illius
 nicatus & præbendæ: sicuti & nos auctoritate
 dictum concilium concessa eisdem canonice
 bendam primò vacaturos, aut ad præsens forsan
 eidem præposituræ vnimus, & annectimus in huius
 Decernentes dictæ ecclesiæ Præpositum huiusmodi
 nicatum, & præbendam virtute huius nostræ
 liberè acceptari posse, & ad illorum possessionem
 realem, & actualē admitti debere: necnon omnibus
 singulis eorum fructibus, iuribus, proventibus, & emolumentis
 quibuscumque frui & gaudere. Sed ne ecclesia
 prospicere, eamque in meliorem statum reuocare
 volumus, ansam Præposito non residendi præbere
 mur, cum ob longam nimis non residentiam præpositi
 plurima incommoda in eandem ecclesiam irrepserint.

agnoscamus; Hanc unionem sic factam intelligimus, ut Prepositus, si in ecclesia sua personaliter non resideat, pro tempore sue non residetia, nihil emolumenti, aut commodi ex canonicatu, & prebenda huiusmodi sua prepositurae vnitis percipere possit, prout in dicti Episcopi sententia lata anno 1570 prima Decemb. clarè continetur.

Pius vero Papa V. felic. recor. attendens veram reformationem in dicta ecclesia induci non posse, minúsque Canonicos eiusdem ecclesie concilij Tridentini decreta obseruauros, nisi pro tempore existens Prepositus persona capitularis fieret, fructus quoq; ipsius Prepositurae ab antecessorum predecessorum longam & diuturnam abusu plurimùm esse diminutos, ac pro tempore existens Prepositum se ex illis iuxta dignitatis suae exigentiam sustentare non posse: in ea quoque ecclesia ad decem & octo Canonicos præter alios Capellanos, sacros & pueros chorales existere, ita ut tot superest personæ, quæ cultui diuino celebrando, ac dignitati ecclesie commodè valerent respondere, & satisfacere; Non proprio non ad nostram, vel alterius pro nobis ipsorum oblatæ petitionis instantiam, sed de sua mera deliberatione anno 1571. decimo Calendas Martij, Pontificatus sui anno sexto, ad id, ut reformatio prædicta fieri deberet, & celerem sortiretur effectum: necnon ut nos & successores nostri deinceps tãquam personæ capitulares omnibus actibus capitularibus interesse, & præse, ac iurisdictione omnimodam super Decanum, Canonicos & Capitulum eorumque singulos tanquam immediati Prælati, & pastores possimus habere, deus & ordinauit; & vnum canonicatũ ac prebendam quæ liberi & sacerdotales non essent, cum omnibus suis fructibus, & emolumentis eidem prepositurae, quæ in dicta ecclesia dignitas principalis existit, eadem apostolica auctoritate de nouo perpetuò vniuit, annexit, & incorporauit, prout latius ex eiusdem bulla deinceps expedita constat.

negotius verò diuina prouidentia Papa XIII. æquũ, & congruum, ut ea, quæ de Romani Pontificatus auctoritate pro-essissent, licet eius superueniente oblatæ: Ap. ostolica desuper confectæ non essent, P p iij suum

*Causæ, ob quas
Pius V. Pre-
positurae Castre-
ten. vniuerse
Canonicatum
& prebendam.*

*Gregorius xiiij.
vniõnem à Pio
V. factam ap-
probauit.*

suum sortiretur effectum: Ne de hac vniõne, annexione, incorporatione & alijs prædictis pro eo, quod super illis prædecessoris sui Pij V. superueniente, literæ confectæ non fuerant, valeret quomodolibet citari, & ego, atque pro tempore existentes prædictorum illorum frustraremur effectus; voluit, & similiter autoritate Apostolica decreuit, quod vniõ, annexio, incorporatio, & alia prædecessoris sui huiusmodi prædictæ die 10. Calendas Martij suæ sortirentur effectus ac si super illis literæ sub eiusdem diei data confectæ fuissent, quodque præsentis literæ ad probandam prædictam vniõnem, annexionem, incorporationem, & alia à prædecessore suo concessa, vbique futuram nec ad id probationis alterius adminiculum recurretur. Et vt nulli omninò hominum liceret hæc voluntatem, & decretum infringere, vel ei ausu rario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nosceret incursurum. Datum, & actum Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis dominicæ 1572. octauo Calen. Junij. Quibus catus sui anno primo: præut omnia præmissa literis ipsis originalibus literis Apostolicis (quas bullas vocant) & processu desuper à R. D. nostro Episcopo, si earundem executore fulminato constant.

*Causa Author sui
præposita de v-
niõne sup. Præ-
positura facta
huic suo operi
instructa.*

Hæc autem obiter, & paucis hic commemorare præteritum duxi, propterea quòd iam annos multos variis calumnijs, iniurijs, molestijs, & incommodis grauissima, atque acerbissima ob hanc vniõnem oppressus sum; vtque omnibus, & præcipue nostris præpositura successoribus euidenter, & clarè conueniam prædictæ vniõnis dignitati nostræ præpositura factæ vera fuerit causa, & ratio; quatenus dilectione facti illius perpetuò memores, diligenter deliter officium suum in iis, quæ reformationis, & disciplinae sunt, exequantur, & obseruent; tum ne detractionibus (qui etiãnum famam, & nominum nostrum maledictis & conuitijs lacerare, & lacrare cessant) à quoquam aures accommodentur, neque des habeatur, præsertim cum Decanus, & Capitulum præ-

nostrae ecclesiae ac eadem unionem impetran-

tas sui consensus literas dederint:

Anno Domini 1568. die vero 25. mensis Februa-
rii, venerabilibus Dominis Decano & Capitulo eccle-
siae collegiatae sancti Petri oppidi Castletensis competen-
ter in suo loco capitulari congregatis, Reuerendus in
Christo Pater D. ac M. Ioannes de longa cruce dictae
ecclesiae Praepositus, & Praelatus personaliter coparens,
cum vero, tum scripto exposuit Dominis Capitulan-
tibus sibi pro dignitate suae praelaturae & curae animarum
onere incumbere non satis prouisum, ac tenuiores praer-
ogatiue inuictus, & prouentus esse, quam ut ipsi suffi-
cere possint, ad honeste, ut Praelatum decet, viuendum.

Et cum magis, quod multa inueniat ob bellorum, &
horum malitiam, ac Praepositi non residentiam in-
conuenienter declarando insuper statutum, & ordigatum esse
per concilium Tridentinum, ut omnes Praelati suis in-
solidis resident. Quod ut facere dignaretur ecclesiae
Praepositi Capitulum aliquoties per literas sollicitauerat.

Quae rogauit Dominos Capitulantes, quatenus digna-
rentur praebere assensum, & consensum sibi Praeposito
non residenti suo Praelato, ac pastori (habito respectu
natura dictae Praepositurae, & deperditorum) ad impe-
trandam unionem vnus praebendae praedictae suae Prae-
positurae, in dicta ecclesia primo vacaturae, aut quam
libere acceptandam, applicandae. Domini vero Capitu-
lantibus mature super iisdem deliberati, praedicto D.
Praeposito consensum pariter & assensum ad effectum
praenuntium cum onere, & honore vnanimiter, praebue-
runt. In cuius rei testimonium praesentes consensus li-
teras exinde fieri ac per Notarium publicum ipsorum
libram, subscribi, ac signari fecerunt, & mandauerunt.
Anno, mense, & die praescriptis. Et subscriptum erat:
habentia.

Quodsi prouidendum sit parochis, si vnione iuuari non possint:
eligendis ab eis per vnionem fieri solitis.

C A P. X X I X.

In parochialibus ecclesiis, quarum fructus adeo exi-
gunt, ut debitis nequeant oneribus satisfacere:
Pp v ex de-

*Literae, quibus
Decanus &
Capitulum S.
Petri Castleten-
sentunt, ut
Praepositura
suae ecclesiae v-
niatur praeben-
da.*

*Causae ob quam
multa bona
Praepositurae
Castletensis pe-
rierunt.*

